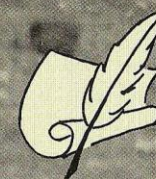

Kalender 2005

Lystrup-Elsted-Elev Lokalhistoriske Samling

Kalender 2005

Tillykke med kalender 2005 fra Lystrup-Elsted-Elev Lokalhistoriske Samling. Kalender 2005 er den 7. i rækken, og årets kalender handler om Trikotageforretningen på Lystrupvej, Cykelhandler Laier, om bævere, banker og brandstationen. Arkivets medarbejdere håber igen i år, at kalenderen vil bringe glæde og mange gode stunder med såvel minder som nye informationer om en svunden tid i 8520 Lystrup.

Arbejdet med kalenderen har i år været særlig besværligt, materialet har ikke ligget klar på arkivet, men har kostet en del detektivarbejde at finde. Den daglige inspiration fra områdets mange interesserede beboere og slægtsforskere, som rundhåndet har stillet deres indsamlede viden til rådighed, har været uvurderlig. Jeg vil gerne her benytte muligheden for også i år at takke Inger Hviidkjær, Lennie Boesen og studiegruppen i Elev, der graver oplysninger frem om Elev by til arkivet og Jens Peter Jensen (Smeden) der igen har stillet sit materiale om Elsted til arkivets disposition. I år har arkivet også haft glæde af Erik Mouritzens bog om Elsted kommune før 1970.

Uden deres hjælp og materialer var kalenderens oplysninger blevet meget sparsommere og arkivets medarbejderes arbejde meget større.

MEN – har nogen rettelser eller nye oplysninger er Lystrup-Elsted-Elev Lokalhistoriske Samling meget interesserede i disse.

Desuden vil jeg gerne takke Inge Riisgaard, Arne Pedersen, Jens Sørensen, Lennie Boesen og Bente Gyldenløv Hintze, der er frivillige på arkivet – det er til stor inspiration at have gode medarbejdere – tak.

Desværre kan ikke alle oplysninger stå i en kalender, så efter årets arbejde har vi nu supplerende oplysninger om de fleste af kalenderens emner i arkivets mapper. Alle er velkomne til, i arkivets åbningstid mandag 15-17, at læse med i mapperne.

Til allersidst tak til alle der har forudbestilt kalenderen og til følgende virksomheder, der igen i år har tegnet støtte-abonnement på kalenderen og dermed gjort udgivelsen økonomisk mulig, og en ekstra tak til bankerne i området, der sammen med Lystrup bibliotek også har stået for salget.

Djurslands Bank
Danske Bank
Nordea
Fa. Henning V Jensen, Elsted ApS
Terma Elektronik
Lystrup Farver
Tandlægerne ApS

Marianne Vasard Nielsen
Arkivleder

Forsidebilledet er fra 1924 og forestiller Holger Elgaard, der henter tørv i mosen

JANUAR

21 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

Lø 1	Nytårsdag 53
Sø 2	
Ma 3	1
Ti 4	
On 5	
To 6	Hellig 3 konger
Fr 7	
Lø 8	
Sø 9	
Ma 10	2
Ti 11	
On 12	
To 13	
Fr 14	
Lø 15	
Sø 16	
Ma 17	3
Ti 18	
On 19	
To 20	
Fr 21	
Lø 22	
Sø 23	
Ma 24	4
Ti 25	
On 26	
To 27	
Fr 28	
Lø 29	
Sø 30	
Ma 31	5

Tøjbutikkerne

Før trikotageforretningerne fik man syet tøj hos skrædderen eller syersken eller syede selv. Den første skrædder i Elsted i 1801 hed Jens Nielsen og var jordløs huusmand og skrædder. I Elev er den første skrædderske i 1860, hun hed Christine Jørgensen.

Den første trikotageforretning vi kender på arkivet er Laiers. Thea og Einar Laier åbnede den 3. april 1928 i kælderens på hjørnet af Lille Elstedvej og Lystrupvej. Få måneder efter overtog de nabohuset Lystrupvej 241. Forretningen udviklede sig til et begreb, her mødtes egnens befolkning igennem 43 år. Udover arbejdet i forretningen lavede Einar træsko og Thea syede. »Omsætningen den første uge var 13 kroner – da de sluttede var den årlige omsætning på godt 1 million« fortæller Thea i 1991. Lystrup Manufaktur blev den 1. oktober 1970 overtaget af Alice Hounissen, hun drev den i 2 år hvorefter Winnie Pedersen købte butikken, som hun havde til den 1. sept. 1981. Wilton Handelscenter åbnede 12.11.1966 i det nybyggede Handelscenter på Bystævnet, senere overtog Textilhandler Jensen forretningen. Ægteparret Else og Poul Viberg åbnede 1.11.1968 en forretning med fodtøj, lædervarer, dametøj og hvidevare i Handelscentret på Bystævnet. Den 1.09.1970 flytter forretningen til

Bystævnet 4 – hvor bibliotek siden januar 1973 har ligget. Annette og Jørgen Pedersen havde Nica-Tøj i Lystrup Centret fra 1979-81, og Nica-Tøj 2 i Handelscentret på Bystævnet. Der kom siden en stofforretning

Tøjboden i Lystrup Centret lukkede 1. august 1981, Butiq TEX mellem 1987 og 89.

Tara Fashion – Stof og garn v/ Tove Mikkelsen findes i vejviseren fra 1987-89.

Center-tøj i Lystrup Centret handlede med dame-, herre og børnetøj, den åbnede 30. okt. 1981.

Omkring 1990 åbner Inger Lis Andersen butikken Cotten Look i Lystrup Centret, da har hun solgt tøj perioder i Handelscentret på Bystævnet i butikken i kroen og på homeparties.

Idé butikken i Lystrup Centret omkring 1996 handlede med gaveartikler og tøj fra Noa-Noa.

På Elstedvej 105 drev Helle Hasseris »Den Bette Butik«, tøj til piger/damer« fra 1992 til 1996, i 2001 åbnede hun butikken »Klædeskabet«. Der har også været designet tøj i Lystrup. Curly design, Børne- og Damekonfektion.

FEBRUAR

20 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

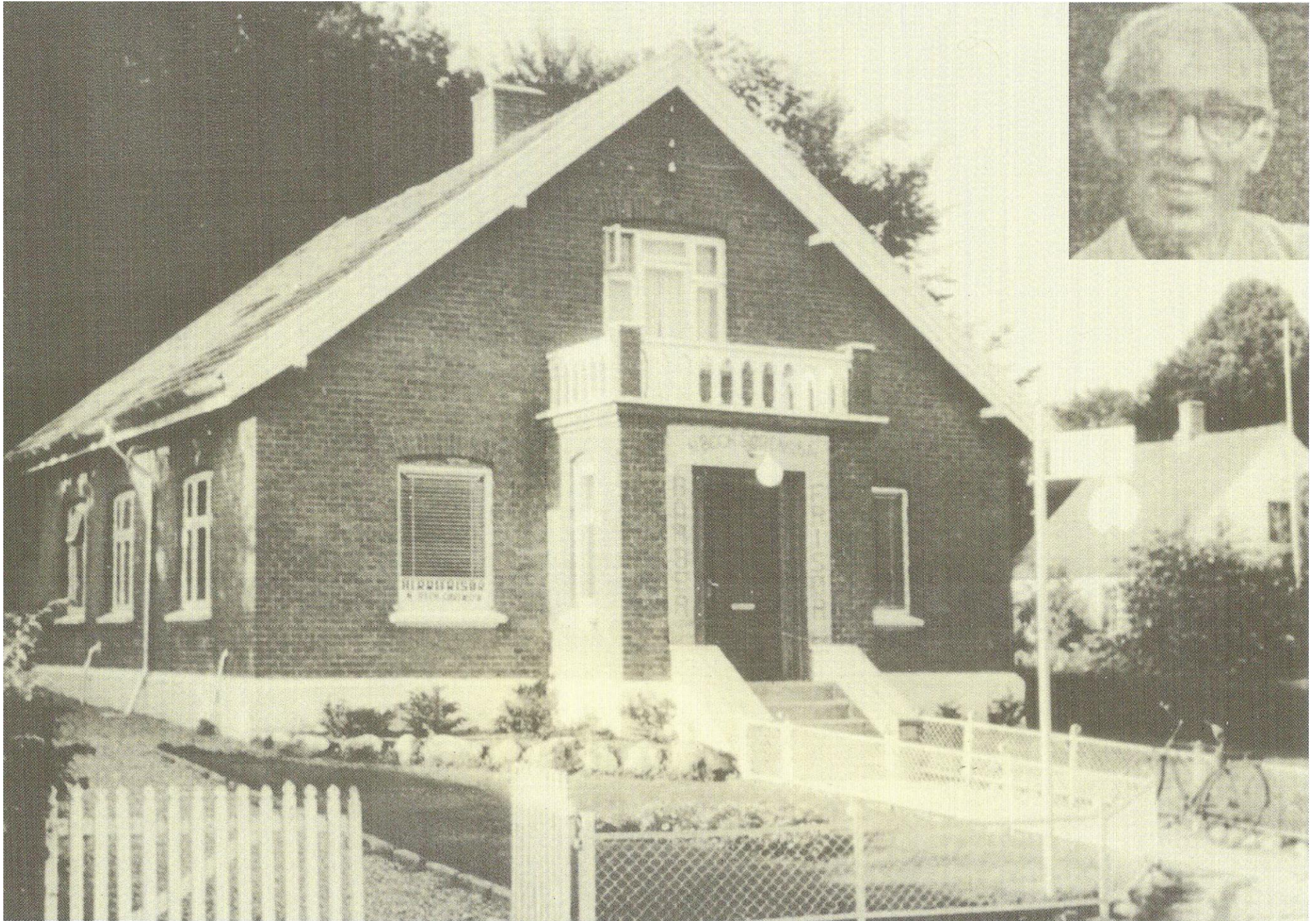
Ti	1	
On	2	
To	3	
Fr	4	
Lø	5	
Sø	6	Fastelavn
Ma	7	6
Ti	8	
On	9	
To	10	
Fr	11	
Lø	12	
Sø	13	
Ma	14	7
Ti	15	
On	16	
To	17	
Fr	18	
Lø	19	
Sø	20	
Ma	21	8
Ti	22	
On	23	
To	24	
Fr	25	
Lø	26	
Sø	27	
Ma	28	9

Frisører i Lystrup

Barberer i Lystrup i 1932 hed Guldager og lå i gangen til Møgelgårdsvej 1A. Han købte ejendommen Bygaden 11, hvor han indrettede frisørforretning. I 1937 overtog Niels Bech Sørensen forretningen og etablerede sig som frisørmester. Jens Sørensen husker, at han, netop fyldt 7 år, og på vej i skole i 1939, for første gang skulle klippes hos en rigtig frisør. Han medbragte 1 krone for at blive klippet hos Niels Sørensen og fik 10 øre tilbage, det var nøjagtigt, hvad en hindbærnsnitte kostede hos Møllers Brødudsalg. Det fortælles, at når der var kø til klipping og barbering, så gik mændene på kroen og styrede selv at sende kunderne over til Frisør Sørensen. Den 26. januar 1973 lukkede han på grund af sygdom. Fru Poulsen havde i 1940'erne frisørsalon ovenpå Kroen. Karl Emil Madsen startede sin Herresalon i Handelscentret d. 20.11.1969. I 1979 flyttede salonen til Lystrup Centret som Centersalonen – Herre & Damesalon, og Grethe Madsen er nu med i arbejdet i salonen. I 1986 starter deSign frisørkæden, og i 1989 flyttede deSign Frisøren til Lystrupvej 254. Tove Hoffmann, Stenhøj 3. Salonen åbnede i 1964, og i 1968 indrettedes egne lokaler i huset. Det var andre tider, og sønnen fandt hurtigt ud af hvem af de ældre damer, der ville læse Anders And, frk. Munk var et villigt offer.

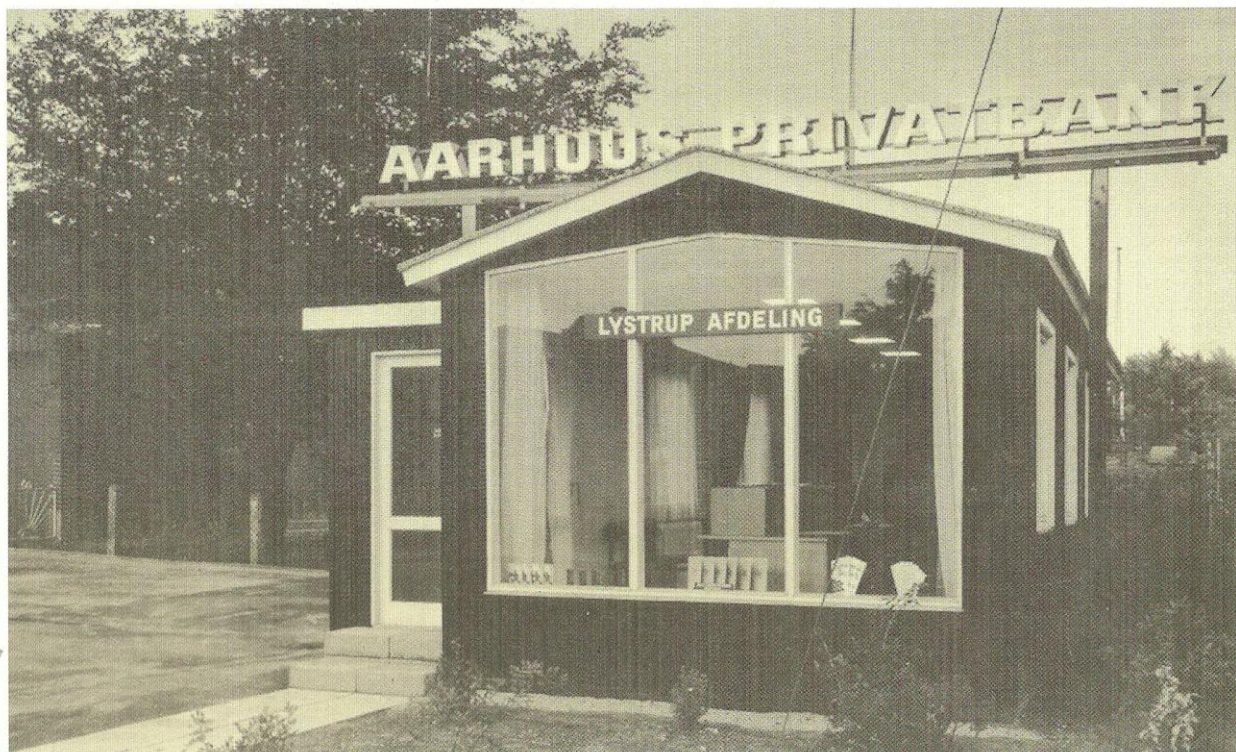
Da datteren 9 mdr. gammel skulle have flaske, tog kunderne gerne over, så Tove kunne frisere videre. Salon Boye, Alice Boye Hansen Bakkehældet 12, startede 1. april 1964. Salon Lone, Bystævnet 2, overtages i 1969 af Inger Skovlund. I 1975 flyttes Salon Inger til Ørnedalen 46. Salon Ulla, Ulla Sørensen, Slænbakken 4. Elleparkens Salon, v/Irene Berg, Elleparken 45. Salon 33, Elleparken 33. Salon M/K, Sonja Gravgaard, Bakkehældet 15. Salon Bitte, dame og herrefrisør, Hasselhaven 38. Salon Karina, v/Karin Mortensen, Dannevang 13. Salon Lykke, v/Jytte Lykke Jakobsen, Hyldehaven 15. Solgte også sportstøj. Britta Grønning, Hedeskovvej 9. Hårshoppen, v/Inge Ifversen starter i 1988 på Sønderkovvej 14, Flytter 14.11.1994 til Handelscentret Bystævnet. Salon Gitte v/Gitte Therkildsen, Elev Højgård, Vennemindevej 4, åbnede i 1973 og i begyndelsen kunne det om sommeren knibe med vand til hårvask, så hjalp naboerne med en spand vand. Salon Elin, Stokbrovej 8 drevet af Elin Pedersen. Salon 83, v/Hanne Pedersen, Stokbrovej 83. Elev.

MARTS

20 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

Ti	1	
On	2	
To	3	
Fr	4	
Lø	5	
Sø	6	
Ma	7	10
Ti	8	
On	9	
To	10	
Fr	11	
Lø	12	
Sø	13	
Ma	14	11
Ti	15	
On	16	
To	17	
Fr	18	
Lø	19	
Sø	20	Palmesøndag
Ma	21	12
Ti	22	
On	23	
To	24	Skærtorsdag
Fr	25	Langfredag
Lø	26	
Sø	27	Påskedag - Sommertid begynder
Ma	28	2. påskedag 13
Ti	29	
On	30	
To	31	

Danske Bank – forhistorien i Lystrup

Den 10. april 1962 kunne man i Aarhus Amtstidende læse, at en bankfilial dagen før var indviet i Lystrup. Det var en afdeling af Handelsbanken, der åbnede i lokaler i Afholdshotellets bygning Bygaden 1. Det var initiativudvalget i Elsted Kommune, der havde arbejdet for at få en bank eller sparekasse til byen. Bankdirektør Vendeling Larsen, Handelsbanken Århus havde valgt pensioneret stationsmester Pedersen som kontorbestyrer og kasserer i banken. I 1964 kom Gunnar Overvad til Handelsbanken Lystrup Afd. som bestyrer. Den 10. august 1965 indviede Handelsbanken en moderne døgnboks, det var bankbestyrer Gunnar Overvad, der i avisen præsenterede boksen. I 1968 blev Handelsbanken, det gamle afholdshotel, moderniseret, det blev pudset og malet hvidt, og de gamle udhuse bag banken blev fjernet og der blev indrettet parkeringsplads til bankens kunder.

Aarhus Privatbanks Lystrup-afdeling tog den 16 marts 1966 sine nye lokaler i brug. Banken havde i et par år haft til huse i en midlertidig træbarak. De nye lokaler, der lå i tilknytning til Købmand William Pedersen forretning på Århusvej – i dag Lystrupvej 238 – var på godt

100 kvadratmeter med en kælder til bankboks på omkring 50 kvadratmeter. I 1967 indgik Fyens Disconto Kasse i en fusion med Aarhus Privatbank (stiftet 1871), og sammen blev de til Den Danske Provisbank. Den 4. november 1985 flytter Lystrup afdelingen af Provisbanken til Ll. Elstedvej 2.

Den Danske Bank fik sin syvende afdeling i Århusområdet. Den åbnede tirsdag den 5. december 1978 i Lystrup Centret på Lystrup Centervej, hvor der i dag er apotek. Filialen var på 215 kvadratmeter og Leif M Pedersen blev filialens første leder.

I 1990 fusionerede Den Danske Bank af 1871 med Københavns Handelsbank og Provisbanken. Ved den lejlighed flytter Handelsbanken fra Bygaden 1 til Ll. Elstedvej 2 og navnet ændres til Den Danske Bank. Banken får Handelsbankens logo, Den Danske Banks navn og flytter ind i Provisbankens lokaler. Omkring 2000 får banken nyt logo og navnet ændres til Danske Bank.

APRIL

20 arbejdsdage ekskl. 5 lørdage

Fr	1	
Lø	2	
Sø	3	
Ma	4	14
Ti	5	
On	6	
To	7	
Fr	8	
Lø	9	
Sø	10	
Ma	11	15
Ti	12	
On	13	
To	14	
Fr	15	
Lø	16	Dr. Margrethe II
Sø	17	
Ma	18	16
Ti	19	
On	20	
To	21	
Fr	22	St. Bededag
Lø	23	
Sø	24	
Ma	25	17
Ti	26	
On	27	
To	28	
Fr	29	
Lø	30	

Sparekassen i Lystrup

Da Wilton Jørgensen byggede Handelscentret på Bystævnet i 1966, flyttede en afdeling af Landbo sparekassen i Århus ind i centret. Hvornår den flytter til de nuværende lokaler i kroen har vi ikke fundet ud af på arkivet. Den skifter imidlertid navn omkring 1971 til Sparekassen Østjylland. Sparekassen SDS blev stiftet i 1973 af tre store regionale sparekasser.

Arkivet har fundet:

I oplandskuren stod at d. 1. maj 1974 udnævntes Finn Poulsen til leder af Sparekassen SDS afdelingen i Lystrup, han afløste Jens Lund. I avisen 23.7.1975 fortaltes det, at Sparekassen SDS havde afsluttet sin ombygning af lokalerne, og d. 1. maj 1976 blev Bent Overholt udnævnt til leder af Sparekassen SDS Lystrup Afdeling.

Unibank og så Nordea

I 1990 blev Unibank dannet ved en sammenslutning af Privatbanken, Sparekassen SDS og Andelsbanken. Før fusionen var Sparekassen SDS det pengeinstitut, der havde flest privatkunder og var derfor meget stærk på dette område. I slutningen af 1999 var Unidanmark

den næststørste finanskoncern i Danmark. På det tidspunkt havde koncernens bankvirksomhed Unibank 365 filialer og var dermed den næststørste bank i Danmark. I marts 2000 fusionerer MeritaNordbanken og Unidanmark og skaber Nordea.

Banken synlig i nærmiljøet – Årets Pris 1983

I 1983 indstiftede SDS »Årets pris i Lystrup«, og den første modtager af prisen var Karna Staal Jensen. Hun fik overrakt prisen på 1000 kr. i forbindelse med Lystrup Revyen d. 20. august ved LIF's sommerfest i Lystruphallen. Prisen var en påskønnelse for den hjælp, hun ydede patienterne i sit daglige arbejde, og for en uegennyttig indsats i hjælpearbejdet gennem International Børnehjælp.

UNI-BANK fond Danmark skænkede 15000 kr. til ny messehagel

Den 29. marts 1995 overrakte filialchef Niels Thyboe Thorsen en check på 15.000 kr. til Lystrup Menighedsråds repræsentanter Erik B. Andersen og Gudrun Christensen som støtte til fremstilling af messehagler til Lystrup Kirke.

OBS!
NU I AUGUST

TAL med OS
om ordninger der kan
nedsætte **DERES**
KILDESKAT!

SPAREKASSEN ØSTJYLLAND

-altid i Deres nærhed

Lystrup filial: Handelscentret, Bystævnet, tlf. 22 14 51

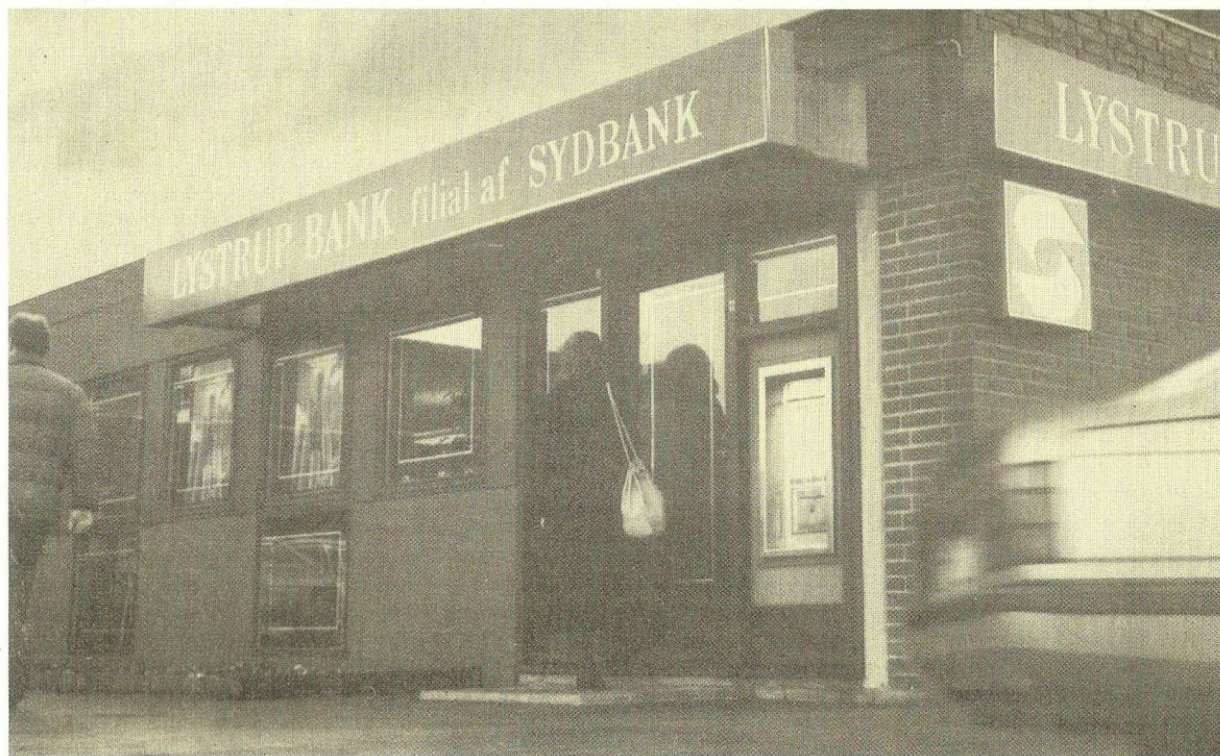
Løften filial: Skolevej 1, tlf. Skjødstrup 19 31 11 nr. 122

Hjortshøj filial: Virupvej 62, tlf. 22 02 22

MAJ

20 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

Sø	1	
Ma	2	18
Ti	3	
On	4	
To	5	Kristi Himmelfart - Dk's befrielse 1945
Fr	6	
Lø	7	
Sø	8	
Ma	9	19
Ti	10	
On	11	
To	12	
Fr	13	
Lø	14	
Sø	15	Pinsedag
Ma	16	2. pinsedag 20
Ti	17	
On	18	Kristi Himmelfartsdag
To	19	
Fr	20	
Lø	21	
Sø	22	
Ma	23	21
Ti	24	
On	25	
To	26	Kronprins Frederik
Fr	27	
Lø	28	
Sø	29	
Ma	30	22
Ti	31	

Djurslands Bank og Lystrup Bank

Lystrup Bank åbnede den 14. oktober 1976 på Sønderskovvej 18, på hjørnet ved Hovmarken. I dag har Trenal Trykfarve til huse i lokalerne ved siden af Brandstationen. Det var Købmands- og Håndværkerbanken i Århus, der åbnede en filial under dette navn med Finn Wilche Poulsen som filialbestyrer. Lystrup Bank var Århus bankens elvte filial.

I 1983 fusionerede Sydbank med Århus Bank, og i 1988 flytter Sydbanks afdeling i Lystrup fra Sønderskovvej 18 til Sønderskovvej 4, ned i »Det Blå Center«. Allerede i 1987 var der en del gætterier og avis skrivelser omkring banken i »Det Blå Center«, bygherrerne afslørede først til allersidst hvem der skulle drive supermarkedet, og Sydbank fik først ifølge avisen, interessen for centrets ønske om en bank, gennem forespørgsler fra avisen og kunderne. Omkring 1995 nedlægges denne filial, så vidt vi kan regne ud på arkivet.

Den sidste bank, der startede filial i Lystrup-området var Djurslands Bank. Lystrup afdelingen af Djurslands Bank, der også startede på Sønderskovvej, var den første filial af banken, der åbnede i Århus

området. Den startede i lokalerne i Hovgårdens gamle bygning Sønderskovvej 12, hvor Hans Behnke senere drev firmaet ar-intech fra.

Allerede i september 1995 flyttede Djurslands Bank til Lystrup Centret i Faktas gamle lokaler. Det skete med en større happening, idet banken uddelte morgenbrød med logo på bagerposerne i hele området søndag morgen.

Det lille billede i det store herunder viser en af medarbejderne, der pakker morgenbrød i forbindelse med arrangementet. Artiklen var i Lystrup, Elsted, Elev lokalavis - udgivet af Erhvervsforeningen nr. 16, 1995 - den 13. september 1995.

JUNI

22 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

On 1	
To 2	
Fr 3	
Lø 4	
Sø 5	Grundlovsdag
Ma 6	23
Ti 7	Prins Joachim
On 8	
To 9	
Fr 10	
Lø 11	Prins Henrik
Sø 12	
Ma 13	24
Ti 14	
On 15	Valdemarsdag
To 16	
Fr 17	
Lø 18	
Sø 19	
Ma 20	25
Ti 21	
On 22	
To 23	
Fr 24	Skt. Hans dag
Lø 25	
Sø 26	
Ma 27	26
Ti 28	
On 29	
To 30	Prinsesse Alexandra

Fra cykelsmed til cykelhandler

De første, der handlede med cykler og reparerede disse, var smedene. I Lystrup var det smed Peter J. F. Rasmussen, i Elsted smed Jens Peter Jensen og i Elev smed Ejner Sørensen.

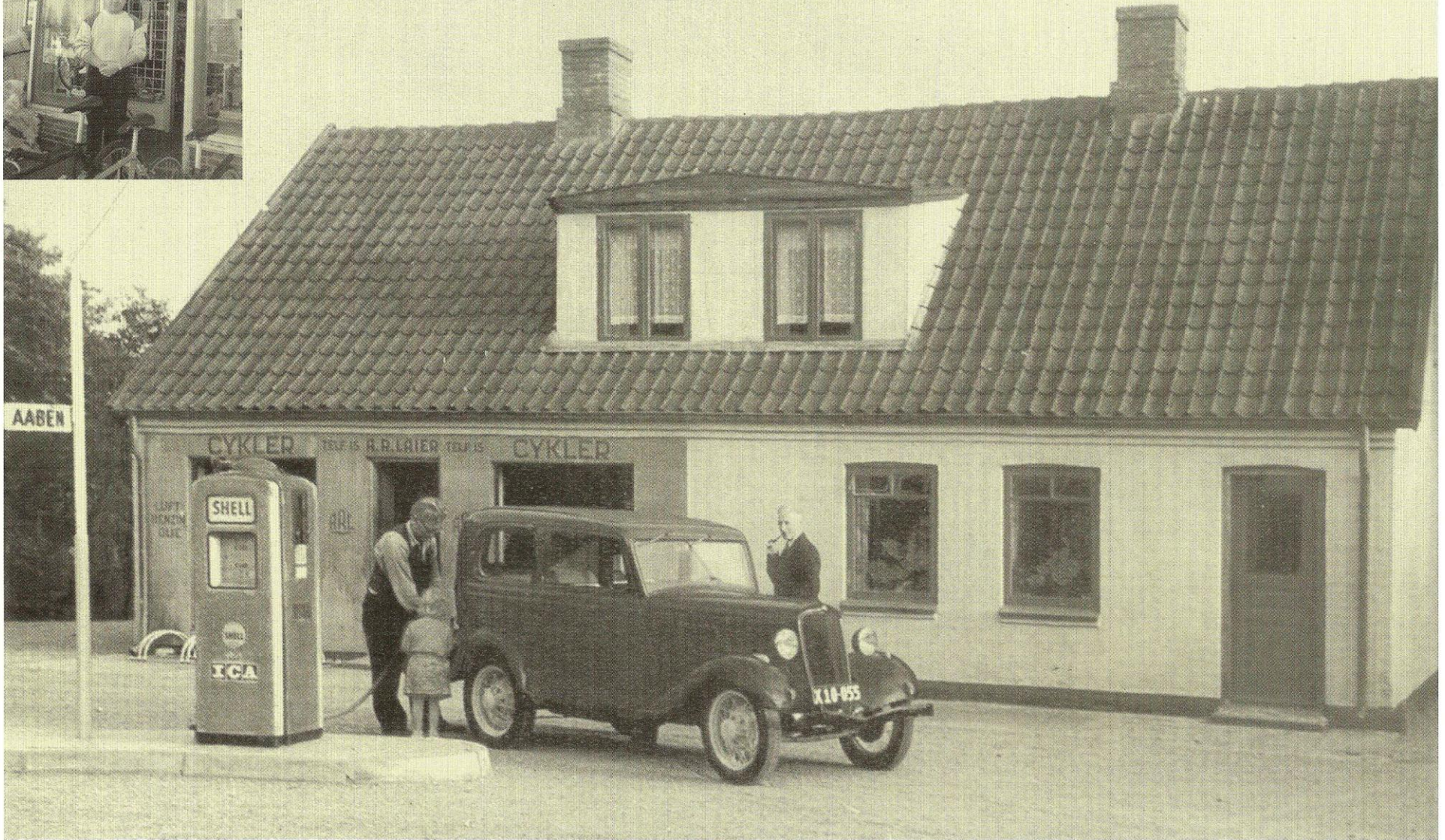
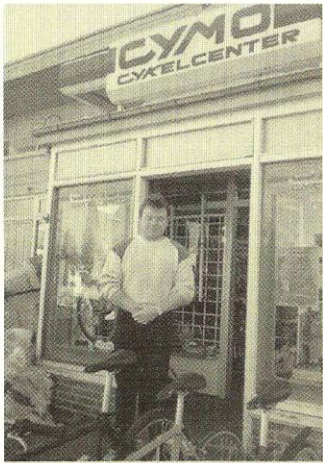
I 1930 startede cykelhandler Richard Laier på Bygaden 12, han købte værkstedet af mekaniker Chr. Pedersen. Oprindeligt var huset et udhus til nr. 8 – Demstrups hus. I 1934 begyndte han også at handle med benzin. I 1935 giftede Agnes og Richard Laier sig, huset blev sat i stand og de flyttede til Bygaden 12. Det var både cykler og senere knallerter Laiers solgte og reparerede, ligesom han også kørte rundt med gas og skiftede akkumulatører. Under krigen, da der hverken var dæk til cyklerne eller benzin til bilerne at sælge, etablerede Agnes og Richard Laier en bæverfarm ved Elstedbækken. Efter krigen havde de en overgang mink. Det fortælles at man fik en flødekaramel, når man fik benzin på ved Laiers – og man kunne få trukket tænder ud. Laier lukkede forretningen den 28. juni 1973.

På billedet nedenfor fra ca. 1956 ses Richard Laier, hans datter Ellen og malermester Demstrup.

SA Olsen havde en overgang forretning i Handelscenter på Bystævnet. I 1975 var der annonce for S.A. Olsen i »Velkommen til Århus«, dengang var det KUN Stationsgade 26 i Risskov, og privat adressen Birkebakken 11 i Lystrup. – I den lokale telefonbog fra Industritrykkeriet var der i 1983 en annonce for filialen i Lystrup. I 1989-90 var SA Olsen blevet medlem af FRI kæden. Vi finder SA Olsens forretning i december 1996, hvor der annonceres for at SA Olsen var med i lokalavisens og erhvervsforeningens julekonkurrence. I Mostrup 1998-1999 var forretningen i Lystrup ikke nævnt. I dag er der solcenter i lokalene.

1985-1990 var S. Jensen Cykler på Petersmindevej 158. Den var en filial af Hasle Cykelcenter og havde til huse i et almindeligt gult parcelhus, der i dag kan ses ved siden af Netto.

30.10.1985 flyttede Provinsbanken til Ll. Elstedvej 2, og lokalene Lystrupvej 238 blev ledige. Kort efter åbnedes Lystrup Cykelcenter af Frank Vind Olesen, i dag hedder det MosQuito cykelcenter.

JULI

21 arbejdsdage ekskl. 5 lørdage

Fr	1	
Lø	2	
Sø	3	
Ma	4	27
Ti	5	
On	6	
To	7	
Fr	8	
Lø	9	
Sø	10	
Ma	11	28
Ti	12	
On	13	
To	14	
Fr	15	
Lø	16	
Sø	17	
Ma	18	29
Ti	19	
On	20	
To	21	
Fr	22	Prins Felix
Lø	23	
Sø	24	
Ma	25	30
Ti	26	
On	27	
To	28	
Fr	29	
Lø	30	
Sø	31	

Telefoncentraler

Graham Bell opfandt telefonen i 1875, og allerede i 1881 åbnede den første abonnentcentral i København. I Elsted kommune gav sognerådet sin tilladelse til at have telefoncentral i Elsted i november 1898.

Den første centralbestyrer hed Niels Pedersen. I vejviseren 1912-1915 står der: »Telefonstation hos N. Pedersen, Elsted, åben 8-9«.

Centralen lå på Elstedvej 171 og det store billede viser telefoncentralen i Elsted ca. 1926. Karen Christiane Julie Nielsen og hendes mand Rasmus Albert Nielsen, der har overtaget centralen, ses på trappen med døtrene Erna (tv) og Ester Annette (th). Albert lærer sig at lave træskostøvler, og der var indrettet værksted i huset. Karen Julie Christiane dør i 1931, kun 36 år gammel. Efter moderens død passede børnene centralen om eftermiddagen, Albert passede den om formiddagen. Albert døde i 1940 en måned før Ester blev gift og Irma Therkildsen og hendes mand overtog centralen.

De byggede det hus, der ligger på adressen i dag. En overgang drev Levinsen Elsted centralen. Da den blev nedlagt overgik abonnenterne til centralen i Lystrup.

I Lystrup lå centralen på Bygaden 14, den blev oprettet i 1917 med 11 abonnenter. Det var fra starten Kathinka Thorup gift Jakobsen, der bestyrede centralen. »Thinka« var kendt af alle, der talte i telefon, for sin elskværdighed og sit gode humør. Centralen blev nedlagt, da den var blevet for lille til abonnent tallet. Avisen skriver at »Thinka« gerne ville nå at fejre 50 års jubilæum, men hun ønskede ikke at skifte lejlighed, og hun fratrådte d. 1. april 1964, hendes svigerdatter Inge Buch Jacobsen overtog hvervet. Den 29. juni 1967 overgik telefoncentralen til Skæring central med 437 abonnenter. Omkring 1950 etableredes Jydsk Telefon. I 1995 blev Tele Danmark dannet.

Telefonnumrene har deres helt egen historie. Fra starten fik man blot det nummer, man var i abonnement række - og helt frem til 1949 var det højest 4 numre. Fra 1949 til 1967 har man numre op til 5 cifre. I 1967 automatiseres telefonnettet og fra 1968 til 1986 har man 6 cifre, og hvert område har sit eget begyndelsesnummer Lystrup får 22 foran nummeret. I 1987 får man 06 foran og det skifter i 1989 til 86. Siden 2001 har man kunnet tage sit gamle nummer uafhængigt af geografi.

FROM YELLOW KNIFE DISTRICT
OFFICIAL
Santale Station

AUGUST

23 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

Ma 1	31
Ti 2	
On 3	
To 4	
Fr 5	
Lø 6	
Sø 7	
Ma 8	32
Ti 9	
On 10	
To 11	
Fr 12	
Lø 13	
Sø 14	
Ma 15	33
Ti 16	
On 17	
To 18	
Fr 19	
Lø 20	
Sø 21	
Ma 22	34
Ti 23	
On 24	
To 25	
Fr 26	
Lø 27	
Sø 28	Prins Nikolai
Ma 29	35
Ti 30	
On 31	

Pelsproduktion i Lystrup

I 1960 var Lystrupområdet centrum for østjysk pelsdyravl. Det var Jens og Bertha Munch på Møgelgård, Møgelgårdsvej 8, der i 1937 forsøgte sig med de to første sølvrævepar, som de installerede på gården med henblik på avl. Det gik godt helt frem til 1953, så blev de sidste sølvræve pelset. I 1991 fortæller deres søn Niels Karl Munch, at yderligere 3 landmænd i Lystrupområdet oprettede rævefarme, det var Anna og Svend Sørensen fra Sigholm, Aage Hjortshøj fra Lægård og Thomas Kirkegård v/bestyrelse Keld Rasmussen.

I 1941 tog Bertha initiativ til oprettelse af bæverfarme. I begyndelsen var bæverne på Møgelgård, men de krævede rindende vand, så der blev stillet bure op ved Ellebækken, bag vandværket på Lille Elstedvej og ved Abildhaven. Flere Lystrupborgere var med i bævereventyret, én mere ved Ellebækken og fire bæverfarme blev placeret ved det stykke af Elstedbækken, der var frilagt fra Sønderskoven ned mellem Lystruplund og Sønderskovvej til Skæringvej. De 4 bæverfarmere var: Niels Bomholdt, Hougården, Peter Jørgensen, Enghavegård, Diderik Dideriksen på Lystruplund og Richard og Agnes Laiers. Cykelhandler Laiers fortæller at de havde bæverfarm under krigen,

da der ikke var nogen benzin at sælge og ingen reservedele til cyklerne. De kolde vintre i slutningen af 1930'erne og begyndelsen af 2. verdenskrig gjorde pelse af sumpbæver populære. Foruden at sælge pelsene, husker Niels Karl Munch at der blev serveret bæverkød i Lystrup på den tid. Kødet var lækkert og især sovsen skulle være en delikatesse. Bævereventyret stoppede for Bertha og Jens Munch i 1946.

I 1943 var de begyndt med mink på Møgelgård. Farmen flyttede i 1956 til Munchbo, Møgelgårdsvej 3. Helt frem til 1970 hold de mink, så måtte de ikke længere have dyrene i bymæssigbebyggelse, på grund af blandt andet lugtgener. Der var i 1960 i alt ni minkfarme i området, nemlig: Børge Olsen, Kildegården, Holger Jensen, Sigurd Lassen, Svend Sørensen, Sigholm, Murer Laursen og Richard Laiers, og Erland Christensen, på tomten Lystrupvej/Sønderskovvej. Det resulterede i at Østjysk Minkfodercentral i 1963 blev placeret i Lystrup. Niels Karl Munch fortsatte med at drive minkfarm, men på Egå Møllevvej, og i 1991 havde tredje generation i familien etableret sig i Farre ved Hammel.

SEPTEMBER

22 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

To	1	
Fr	2	
Lø	3	
Sø	4	
Ma	5	36
Ti	6	
On	7	
To	8	
Fr	9	
Lø	10	
Sø	11	
Ma	12	37
Ti	13	
On	14	
To	15	
Fr	16	
Lø	17	
Sø	18	
Ma	19	38
Ti	20	
On	21	
To	22	
Fr	23	
Lø	24	
Sø	25	
Ma	26	39
Ti	27	
On	28	
To	29	
Fr	30	

Frysehusene

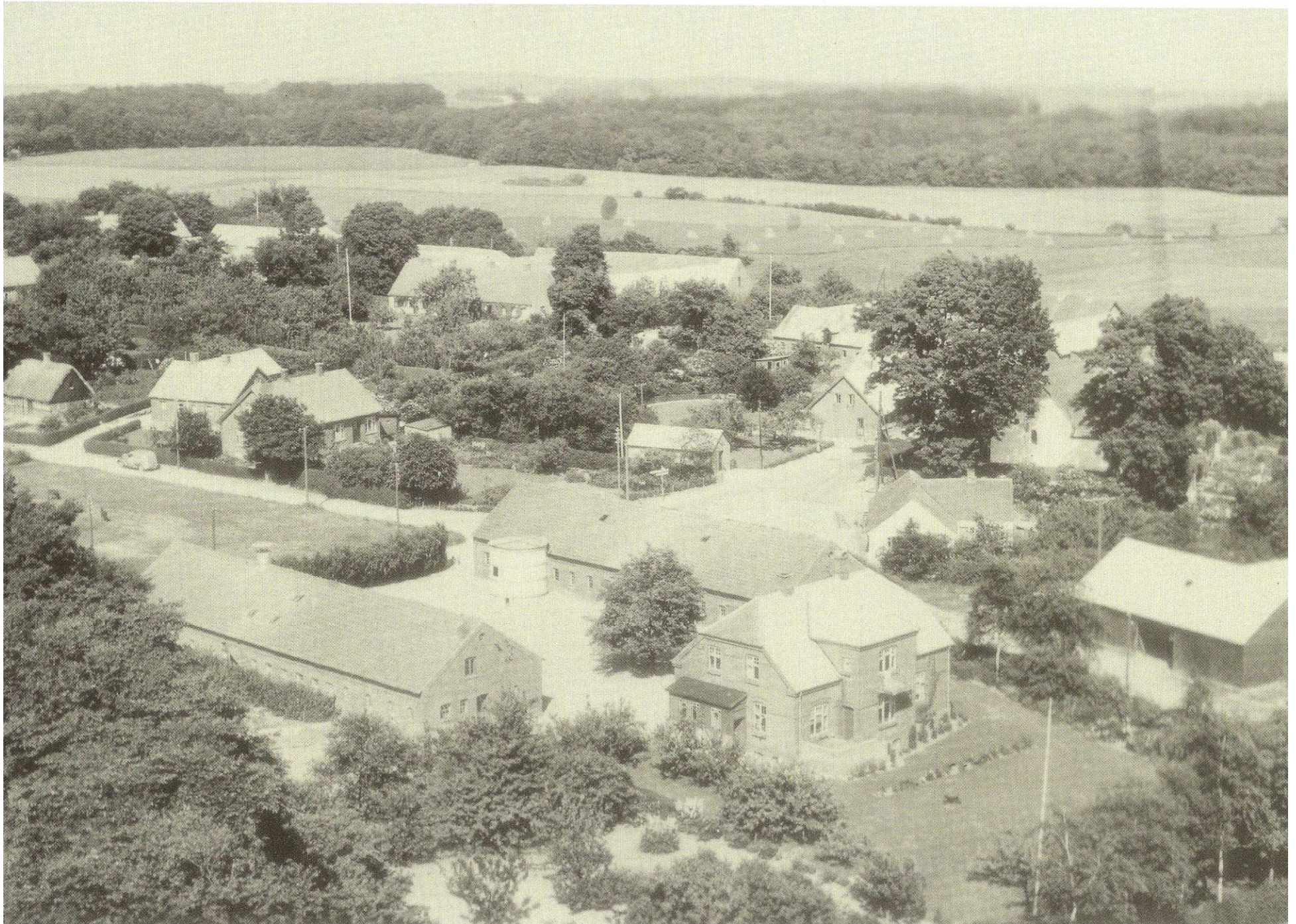
Guðrun Lundgård, Elev, fortæller: »I begyndelsen af 50'erne forærede købmanden i Elev et hjørne af sin have til et andelsfrysehus med 24 bokse, store (hele) og små (halve). Man havde hver sin boksnøgle plus en yderdørsnøgle, og rengøringen gik på skift. Henning Nielsen, Elev Østergård, var primusmotor for dette foretagende og formand for bestyrelsen i flere år. Kassereren skulle opkræve kontingent og betale løbende udgifter og føre regnskab. Da fryseriet var ved at være betalt ud, besluttede andelshaverne at nedlægge det, og i stedet for få en fryser hjemme. Selskabet kørte lidt videre, og der blev kollektivt købt hjemmefrysere – enkelte valgte at få et køleskab i stedet for fryser. Købmanden overtog så hus og grund med tak for lån. Da fryserne var betalte, blev selskabet ophævet.«

Elev frysehus lå centralt i Elev på Høvej mellem købmanden, smeden og kirken: Den gamle købmand har haft hestestald og kul-depot på arealet. Dette hus er for længst revet ned, og i august 1951 (skøde fra okt. 1952) frasælger købmanden grunden på 104 m² (matr. 13d) og nogle lokale borgere står for opførelsen af »Elev andelsfrysehus«. Huset er solidt bygget af muremester Mathisen i Lisbjerg og funge-

rer som fælles fryser i sognet 10-14 år. Huset var 9 meter gange 3,5 meter med dør i gavlen ud mod Høvej. De 10 bokse var anbragt i midten af huset med en gang på hver side. Lynboksen lå forrest og man skulle skrives op for at være sikker på, den var ledig på slagtedagen. Hver boks var delt i midten og med et trælåg over hver halvdel. Nogle andelshavere havde en hel boks, mens andre kunne nøjes med en halv. I begyndelsen af 1960'erne blev køleskabene mere udbredte, og man enedes om at ophæve andelsskabet. Frysehuset og grunden gik tilbage til købmanden og blev overtaget af Jytte og Johs Møller i 1972, i dag anvendes huset til garage.

Elsted Andelsfrysehus lå på toppen af bakken ned mod skolen lige overfor Elsted Skolevej 21, og før nr. 18.

Lystrup Andelsfryseri blev stiftet d. 3. marts 1950. Gårdejer Niels Bomholt, Hovgaard, stillede et areal til rådighed for huset i 15 år. Ved en generalforsamling Lystrup Kro d. 21. maj 1965 blev det besluttet at Lystrup Andelsfrysehus skulle ophøre den 15. juni 1965. Derefter blev bygningen fjernet.

OKTOBER

21 arbejdsdage ekskl. 5 lørdage

Lø	1	
Sø	2	
Ma	3	40
Ti	4	
On	5	
To	6	
Fr	7	
Lø	8	
Sø	9	
Ma	10	41
Ti	11	
On	12	
To	13	
Fr	14	
Lø	15	
Sø	16	
Ma	17	42
Ti	18	
On	19	
To	20	
Fr	21	
Lø	22	
Sø	23	
Ma	24	FN-dag 43
Ti	25	
On	26	
To	27	
Fr	28	
Lø	29	
Sø	30	Sommertid ender
Ma	31	44

Hjemmeslagtere

Hjemmeslagtning, Gudrun Lundgård: »Før i tiden var alle, der selv havde dyr, selvforsynende med kød. Kalve og grise i Elev blev slagtet af en hjemmeslagter, som hed Søren Knudsen. Han havde en lille ejendom på omkring 5 tdr. land, og han gik ud og slagtede, når nogen havde brug for at få sulemad i saltkarret. På gårde med tjenestefolk, blev der slagtet gris 2 gange om året. Om efteråret, når det blev køligt i vejret, og om foråret, inden det blev for varmt. Den dag der skulle slagtes, blev der fyret op fra morgenstunden i gruekedlen, vandet skulde spilkoge, når slagteren kom. Det første slagteren så efter, når han ankom, var om alt var klar.

Søren (i folkemunde kaldt Glade Søren) var altid godt tilpas, et lunt gemyt, kunde godt virke lidt fortravlet, men også ret rolig-en ENER. Han blev også kaldt Hiv-ohøj. Det sagde han hele tiden, mens han slagtede. Det store billede viser Søren i gang med arbejdet på Noruplund. Hans påklædning: Kasket, tyk ulden overfrakke, tykke vadmelbukser, en murerskjorte (busseronne), spidse træsko og et par gamle gummistøvler, hvor bunden var skåret af. Samme påklædning sommer og vinter.

Grisen blev hentet ind i bryggerset, og et trækar blev vendt med bunden i vejret, og Søren, far og en karl løftede grisen op på karret, og benene blev bundet sammen. Så kunde slagtingen begynde. Grisen hylede og sprællede, og Søren vimsede rundt og sagde - ja ja ja, så så så, det går, det går. Mor kom med en spand, hun skulle være klar til at få blodet i spanden og lave blodpølse, sortepølser. Så blev grisen skoldet så hårene kunne skrubes af. Derefter blev den hejset op i nogle solide kroge i loftsbjælken. Så blev hovedet skåret af, maven blev skåret op, og hjerte lunger tarme nyrer og fedt blev taget ud, og tarmene blev tømt, vendt og rensset, og så var det tid til kaffepause. Grisen kølede lidt af, inden den blev parteret.

Sørens arbejde var slut, han pakkede sammen, fik 5 kr. og gik videre til den næste. I 1952 lærte Peter Lundgård at slagte. Det foregik på den måde, at han var med hjemmeslagteren i Todbjerg i jule- og påskesæsonen. Han kørte rundt på cykel.«

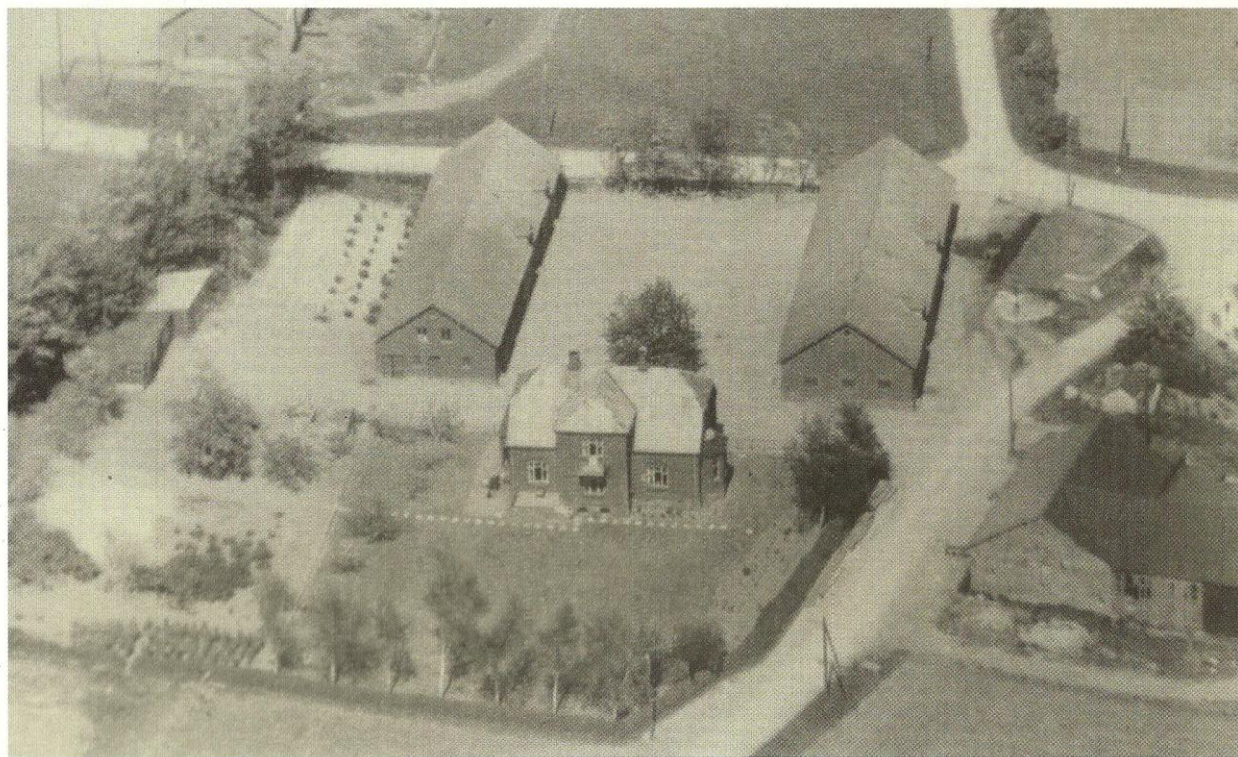
Det lille billedet viser Peter og sønnen Anders foran hjemmet på Herligsminde. Redskaberne står klar i kassen på jorden.

NOVEMBER

22 arbejdsdage ekskl. 4 lørdage

Ti	1	
On	2	
To	3	
Fr	4	
Lø	5	
Sø	6	
Ma	7	45
Ti	8	
On	9	
To	10	
Fr	11	Morten Bisp
Lø	12	
Sø	13	
Ma	14	46
Ti	15	
On	16	
To	17	
Fr	18	
Lø	19	
Sø	20	
Ma	21	47
Ti	22	
On	23	
To	24	
Fr	25	
Lø	26	
Sø	27	
Ma	28	48
Ti	29	
On	30	

Elev brandvæsen

Gudrun Lundgård fortæller: »Det første jeg kan huske er, at der var et sprøjtehus i Elev. Det stod på by-jord imellem smedjen og gården Noruplunds staklade (se det lille billede). I huset var der en brandsprøjte og nogle spande til vand. Sprøjten var en stor trætønde på hjul, så den kunde flyttes til brandstedet med hestekraft. Der skulle to mand til at pumpe og så én strålemester.

Jeg husker ikke, der har været rigtig ildebrand i Elev, og sådan en trætønde stod og tørrede ind og faldt sammen. Der blev så anskaffet en bliktønde med sprøjte på – den var jo også nemmere at flytte rundt med. Sognerådet valgte brandmandskab, en brandfoged og nogle brandsvende. Når der var brand, var det brandfogeden der kaldte mandskabet sammen, og han skulde også helst være først på brandstedet og lede slukningsarbejdet.

Der var en branddam i Elev ved siden af Elevgård, og det var også brandfogedens opgave at holde øje med, at den var i en sådan stand, at der var mest mulig vand. Når hestene på gårdene i byen havde været på markarbejde, og deres ben var tykke af pløre, red karlene

om i branddammen, når det var aften, så hestene kunde få benene vasket. Det kunne godt ske, at en hest ikke var så glad for at komme i vand, så rullede den ned i vandet med rytteren. Det var en kold omgang, men også lidt flovt med sådan en vandgang.«

Kommunen havde også abonnement med Falck, og der blev holdt brandøvelse en gang om året, gerne i juni måned. Det var til stor fornøjelse for børnene. Falck brugte hornet, og voksne og børn stimlede sammen, og der blev leget ildebrand ved en af gårdene. Aftenen sluttede i skolens gymnastiksal med kaffe og kage, øl og sodavand, og Falck uddelte ris og ros til mandskabet.

Det store billede forestiller Ejner Sørensen (smed i Elev) med slangen og Jens Sørensen (gårdejer på Østerhåb) ved Brandsprøjten ved porten på Østerhåb i forbindelse med filmpoptagelse i 1948 om brandbekæmpelse efter branden på gården.

DECEMBER

21 arbejdsdage ekskl. 5 lørdage

To	1	
Fr	2	
Lø	3	
Sø	4	
Ma	5	49
Ti	6	
On	7	
To	8	
Fr	9	
Lø	10	
Sø	11	
Ma	12	50
Ti	13	
On	14	
To	15	
Fr	16	
Lø	17	
Sø	18	
Ma	19	51
Ti	20	
On	21	
To	22	
Fr	23	
Lø	24	
Sø	25	Juledag
Ma	26	2. juledag 52
Ti	27	
On	28	
To	29	
Fr	30	
Lø	31	

Brandsprøjter og brandberedskab i Lystrup og Elsted

Før sammenlægningen med Århus Kommune i 1970 havde Elsted kommune selv ansvaret for brandberedskabet i området. I sognerådets protokoller står om brandberedskabet. »Møde d. 21. okt. 1862. I en skrivelse af 13. sept. d.å. fra herredskontoret med spørgsmål om hvorvidt der var en brandsprøjte i Elsted sogn og i givet fald om den da var tilstrækkelig eller om nogen forandring antoges at være nødvendig. Hertil svarede forstanderskabet, at det var helt tilstrækkeligt med den sprøjte, som Elsted sogn havde i forening med Elev sogn, fordi begge sogne, som lå meget tæt sammen, ikke tilsammen var større end et jævnt stort landsogn.«

D. 22.11.1865 berettes at den fælles brandsprøjte er overdraget til Elev, og Christen Nielsen og Søren Andersen bemyndiges til førstkomne fredag at tage til Århus og bestille en ny. Sogneprotokollerne opregner løbende udskiftninger af brandfogeder. På det store billede ser man dels Tømrer Aage Mikkelsen, Damstræde 5 fremvise brandsprøjten i avisen d. 21. 11.1965, dels skuret ved gadekæret hvor brandsprøjten havde til huse. Brandsprøjten havde ikke været i brug i de 16 år Aage Mikkelsen havde boet i Elsted. Falck Zonens red-

ningskorps havde ansvaret for brandslukning efter overenskomst med Elsted Kommune. Brandberedskabet d. 1. april 1966 var følgende: En brandinspektør Ingeniør Bent Lyng Pedersen, og i Elsted Brandfoged Aage Mikkelsen, samt 6 brandsvende Henning Jensen, Niels Hviid, H. Hjortholm Olsen, Knud Nørgaard, Hans J. Jørgensen og Ole Hebsgaard Knudsen. I Lystrup brandfoged Jens Pentt Jensen, samt 6 brandsvende Svend Hansen, Anders Ove Nielsen, Bjørn Aage Jesbech, Arne Kaa, Arne Pedersen og Poul A. Larsen.

I januar 1990 flyttede Århus Brand- og Redningsvæsen ind på Skæringvej 12 (det lille billede), hvor de boede frem til 29. april 1995, hvor slukningstoget anført af veterankøretøjer fra Brandværnsmuseet kørte fra Skæringvej 112, til den nye adresse på Sønderskovvej. I dag dækker Århus Brandvæsen Station Lystrup den nordvestlige del af Århus Kommune med ca. 30.000 indbyggere i slukningsområdet. Station Lystrup er deltidsbemandet, og skal kunne rykke ud inden for 5 minutter efter en alarm modtages med en automobilsprøjte, en tankvogn og en slangetender. Køretøjerne bemannes med 1 holdleder og 7 menige brandfolk.

